

9 ianuarie 1989

A murit Marcel Budală, un virtuoz al acordeonului

Românii au aflat cu durere că un mare virtuoz al acordeonului, binecunoscutul Marcel Budală, se stingea din viață.

În presa centrală un singur anunț pierdut printre cele mortuare anunța în termeni destul de seci în România liberă că acordeonistul s-a stins din viață.

Budală s-a născut într-o perioadă prolifică muzicii lăutărești, în 1926, la Câmpina. În ultimul pătrar al secolului al XIX-lea, acordeonul era deja cunoscut în toate ținuturile României. Răspunsurile din anii 1884 și 1885 la Chestionarul lui Bogdan Petriceicu Hașdeu îi atestă existența în 20 de localități rurale din județele din acea vreme, Botoșani, Covurlui, Iași, Neamțu și Tecuci din Moldova, Dâmbovița și Râmnicul Sărat din Muntenia, Dolj și Vâlcea din Oltenia, Tulcea din Dobrogea, Făgăraș din Transilvania și Caraș Severin din Banat. I se spunea „armonică”, „armonic”, „armoniu” sau „armonie”, „muzică de mână sau armonie”. Această largă răspândire duce la presupunerea că instrumentul a pătruns mult mai demult în lumea satelor românești, fapt remarcabil, ținând seama că a fost inventat la începutul veacului al XIX-lea, în anul 1822, de Friedrich Buschmann din Berlin. Venirea pe lume a lui Marcel Budală în vremea marilor creații lăutărești a fost de bun augur pentru acest gen de muzică, dar și pentru români. Poseda un simț deosebit, care îi dădea posibilitatea atingerii unui mare grad de virtuozitate la acest instrument, acordeonul. Deci, prin studiu și o îndelungă practică de acompaniament a stărnit aplauze peste tot unde mergea, câștigând admirația celor care îl ascultau.

Chiar și astăzi, la atâția ani de la dispariția sa, există mulți care își amintesc de virtuozitatea cu care interpreta Hora Bucureștilor. Sandu Alexandru, artist instrumentist la Ansamblul Doina al Armatei, actualmente pensionar, deși nu face parte din aceeași generație, povestește: „Sigur că îmi amintesc de Marcel Budală, un mare artist, un mare instrumentist. Cred că altul ca el nu se va mai naște. Toată lumea își amintesc de maniera cu totul specială cu care interpreta la acordeon «Hora Bucureștilor». Numele lui era pe buzele tuturor, iar eu, ca tânăr în plină afirmare pe atunci, îl primeam cu adorație. Pretutindeni unde a concertat, Marcel Budală s-a bucurat de un succes deosebit, datorat atât repertoriului său muzical bogat și variat pe care și-l aales, precum și măiestriei cu care i-a dat viață, filtrându-l printr-o fericiată sensibilitate artistică, dublată de o virtuozitate ieșită din comun. Mi-aduc aminte că, în acele vremuri, răsunetul în plan internațional răse auzea în țară, dar faptul că românii erau admirații plăcea regimului comunist, care nu pierdea prilejul de a se lăuda cu astfel de succese. Așa că turneele întreprinse prin Bulgaria, Germania, fosta Iugoslavia, Israel, Franța nu au făcut nimic altceva decât

MARCEL BUDALĂ

să amplifice succesele și renumele lui Marcel Budală”, a încheiat Sandu Alexandru.

Marcel Budală a debutat la Teatrul Alhambra din Capitală prin 1945, interpretând muzică populară. Apoi a fost angajat ca solist instrumentist la Orchestra de Muzică Populară a Radiodifuziunii române începând cu anul 1949, unde decenii la rând, anii '50, '60, '70 și chiar '80, a continuat seria succeseilor. Nu se cunoaște cu exactitate data la care a fost pensionat, cert este că a cântat la instrumentul său iubit foarte multă vreme. Nenumăratele turnee întreprinse alături de ceilalți membri din orchestră prin Bulgaria, Germania, fosta Iugoslavia, Israel sau Franța au dezvăluit lumii un mare artist, care, prin maniera în care interpreta repertoriul său bogat, stărnesc admirația profesionaliștilor. În paralel cu programele în direct de la radio, alături de lăutarii vremii lui, Marcel Budală cânta în marile restaurante bucureștene muzica clasică din repertoriul internațional, cu alte cuvinte era capabil să susțină în programul său române, valsuri, polci, mazurci. Marcel Budală este acordeonistul cu cea mai bogată discografie, dar și un acompaniator al marilor soliști atât instrumentiști, cât și vocali.

În plină maturitate artistică, el i-a surprins pe toți cei care l-au ascultat cu via preocupare de a-și primeni și îmbogăți repertoriul. Credea cu sinceritate că fără muncă susținută nu te poți menține. Se întâlnea cu lăutarii

bătrâni, cu oameni din popor pe care îi asculta cântând și mai învăța câte ceva. Dovadă stau înregistrările sale discografice atât de numeroase, ale acestui artist disciplinat, extrem de modest, care a ocupat și ocupă un loc de frunte printre cei mai de seamă virtuozii ai acestui instrument numit acordeon. Repertoriul său este în marea majoritate unul muntelesc, având în vedere că este născut la Câmpina, dar a preluat și din cel moldovenesc, respectiv băcăuan. Chiar Ion Drăgoi a cântat cu el în mari spectacole, iar melodiile interpretate intrau astfel și în repertoriul lui. Mester al melodiilor lăutărești, Marcel Budală interpreta și melodii din nordul Moldovei, mai mult din centrul ei, dar și din zona dunăreană și dobrogeană, cadănească, vlahă (aromână) și bulgărească. Existau și cântece din Oltenia în repertoriul său, câteva din jocurile lui de la Calafat, de Urziceni, de la Titu, de la Frumușani, de la Argeș, de la Breaza sau Geamparale.

Gabi Luncă, binecunoscuta reprezentantă a muzicii lăutărești, a cântat alături de Marcel Budală la începutul carierei sale. Culmea, primul concurs la care a participat Gabi Luncă a avut loc chiar la Câmpina, iar interpreta și-a amintit de marele artist cu nostalgie. „Măseria aceasta trebuie să o faci cu plăcere și dăruire, pentru că de acolo îți câștigai pâinea. Nu știam altceva. Eram tare tânără. Se cânta direct la microfon. Nu era ca astăzi. Dacă greșea, asta era, mie nu mi s-a întâmplat. Dar am văzut cazuri.

Mulțumesc lui Dumnezeu că m-am descurcat! De fiecare dată mă încercă lacrima amintirilor și retrăiesc fiecare clipă din tinerețea mea. Iar pe Marcel Budală mi-l amintesc ca pe un desăvâșit interpret al acordeonului. O fire deschisă, sinceră, un talent excepțional. Nu poți uita ușor acei oameni deosebiți care îți-au fost colegi de scenă și cu care la un moment dat al vîllei tale ai împărțit bucurii și necazuri”, a spus Gabi Luncă.

Pe cât a fost de mare ca artist, totuși nu a avut șansa unei vieți de familie liniștite, cu copii mulți. Nu există urmași ai acestui mare virtuoz.

Era cunoscut și a fost unul dintre cei mai căutați acordeoniști pentru a susține nunțile tradiționale.

Marcel Budală a cântat sub bagheta dirijorilor Victor Predescu, Constantin Mirea, Radu Voinescu, Marius Olmazu și, nu în ultimul rând, de la Frumușani, de la Argeș, de la Paraschiv Oprea.

În fonoteca radio există piese celebre precum „Cîmpoiul”, o piesă în care acordeonistul imită cîmpoiul cu ajutorul unei tehnici speciale, denumită în termeni muzicali glissando, procedeul de trecere rapidă, la instrumentele cu coarde sau la pian, de la un sunet la altul prin alunecarea unui deget, respectiv a unghiei degetului arătător peste toate sunetele, dar și Jocul de la Cobadim, Sârba de la Odobești, Sârba de la Drăgășani, Geamparalele de la Murfatlar, cele de la Tropraisar, Hora Cucu din Moldova.

Loreta POPA

Viață de fotbalist

BELODEDICI A RĂMAS ÎN IUGOSLAVIA!

Plecat legal din țară la 19 decembrie 1988 în Iugoslavia, pentru două săptămâni, Miodrag Belodedici, om de bază în unsprezecele Stelei și al naționalei de fotbal a României, a decis în primele zile ale anului 1989 să rămână la sârb.

Dintre marii sportivi care au „fugit” din România, Miodrag Belodedici și Nadia Comăneci sunt inchiștorii de listă. Bela Karoly, Marcel Răducanu i-au precedat, căutându-și mai devreme norocul printre străini. În preajma sărbătorii de Anul Nou, la cumpăna anilor 1988-1989, și fotbalistul bănățean a ales libertatea. Pentru mulți români de-acum, gestul lui Belodedici pare a fi de neînțeles. Într-o vreme în care mulți visau la concedii în străinătate și „electronice” sofisticate, sportivii erau niște privilegiați. „Față de alte categorii sociale, nouă nu se acorda mai multă atenție”, povestește acum M. Belodedici. „Cine juca la Steaua, de exemplu, era angajat în armată, căpata un grad, își asigura viitorul. De asemenea, știa că primea o pensie bună la bătrânețe, ceea ce era foarte important. Cu relațiile pe care le aveați ca fotbalist, puteai să îți ieși o casă și câștigai bani mai mulți decât ceilalți.” Dar visul oricărui fotbalist român rămânea „ieșirea” peste graniță. Deplasările externe făcute cu ocazia cupelor europene și turneele internaționale erau prilejuri excelente pentru completarea veniturilor și a „garderobei”. „Ne cumpărăm perechi de blue-jeans, haine pe care nu le găseai în România. Se făcea și «bisniță»: se cumpărau tot felul de aparate, televizoare color, video-playere, etc. care se vindeau scump în țară. Vă dați seama ce preocupări aveau noi când plecam în străinătate! Trebuia totuși să ne gândim și la existența noastră, să câștigăm un ban în plus...” Statutul de vedete sportive îi ajuta... La graniță ne mai lăsa să introducem câte ceva în țară. Aranjam și cu vameșii, ne ajutau și mai-marii clubului. Totuși se făcea câte un tabel, pentru a se contabiliza cine aducea aparate. Ne lăsa, mai închideau și ei ochii! Dacă ne-ar fi controlat cu adevărat...” Fotbaliștii Stelei beneficiau și de „înaltă protecție”. De câțiva ani, Valentin Ceausescu, fiul cel mare al cuplului prezidențial, devenise un frate mai mare al „roș-albaștrilor”. „În fiecare dimineață era prezent la sediu, ca un membru din conducere”, își amintește Miodrag Belodedici. „Vorbeam cu el, venea la antrenamente, discutam despre meciurile noastre. Nu vorbeam niciodată despre politică. Discuțiile se rezumau la sport. Lui îi plăcea foarte mult fotbalul, era preocupat de tot ce însemna fotbal. Și pentru noi era o siguranță în plus, știindu-l alături de noi. Pentru unii dintre noi intervenea uneori, pentru a facilita aprobări pentru mașină, pentru casă...” Căci pe-atunci, „aprobările” valorau mai mult ca banii.

În ciuda avantajelor de zi cu zi pe care i le conferea statutul de vedetă a Stelei, multe îl nemulțumeau pe Belodedici în România acelor vremuri. Stănenitoare era, de pildă, prezența securiștilor în anturajul echipei la fiecare deplasare în străinătate. „Aveam și oameni care ne «păzeau», securiști. Înaintea meciurilor pe care le jucam în afară, pe timpul turneelor, ni se spunea să nu rămânem acolo, să nu fugim, să nu avem contacte cu străinii. Eram atenționați să anunțăm dacă eram căuțați de cineva din afară.” Formalitățile vamale îi trezesc și acum amintiri neplăcute. „Când treceam granița, vameșii se uitau la noi de nu știau cum să întorci capul. Când te întrebau «aveți valută?», nu știai ce să mai faci. Mă gândeam doar cum să îl primesc pe vameș, cum să mă comport... Ce mai, trăiam cu frică!” În 1989, Belo a decis și el să fugă. Pentru românii care locuiau în apropierea graniței și erau de etnie sârbă - ca Belodedici - ori unguri, tentația era permanentă. Iar decizia a venit... natural. „Eu am crescut de mic cu decizia plecării. Trăiam la granița cu sârbi și mergeam cu părinții mei adeseori în fosta Iugoslavia. Se trăia mult mai bine acolo! Aveam pașapoarte, mergeam în străinătate... Mă gândeam tot timpul să plec dincolo.” Exemple erau multe, chiar din satul de baștină! „Din satul în care trăiam (Socol, jud. Caraș-Severin, n.n.) foarte mulți fugiseră. Emigranții treceau în Iugoslavia, iar de acolo plecau mai departe în Occident. Se pare că exista o colaborare între iugoslavi și statele vestice în privința celorlalți refugiați din Est. Mulți ajungeau apoi în Canada. Aus-

tralia, Statele Unite.” Despre cum a „trecut” granița, Belodedici vorbește puțin. Și parcă stănenit. Și-a încercat și el norocul, chiar în pragul sărbătorilor de Anul Nou. A fost mai simplu decât anticipa. Cererea pentru o deplasare în Iugoslavia s-a aprobat pe loc. Fără ezitare, a rămas la sârbi: „De fapt, eu am părăsit legal țara. Pe 19 decembrie '88, am plecat într-o excursie în Iugoslavia, cu mașina personală, o Dacie CN. Am luat-o și pe mama. Primisem viza până pe 4 ianuarie 1989. E interesant cum de mi-au dat pașaportul și viza de Iugoslavia, mai ales că cei de la Steaua știau că am rude în străinătate. Iar românii nu aveau pe atunci pașapoartele la ei în buzunar, ca acum. Inițial n-au vrut, dar mi l-au oferit după ce am vorbit cu mai multe persoane, printre care cu Ilie și cu Valentin Ceausescu. Au vrut să-mi dea un sofer, de fapt un securist, dar am zis că am mașină și carnet, așa că nu e nevoie. Până la urmă, au acceptat. Cum nu m-am prezentat la reunierea echipei pe 9 ianuarie, a doua zi a venit Anghel Iordănescu să mă convingă să mă întorc. Ne-am întâlnit în primul sat de lângă graniță, unde am stat vreo trei săptămâni, la niște rude. Mi-era teamă ca nu cumva să existe vreo înțelegere între armate, să sârbii să mă predea. Eram locotenent în Armata Română și cerusem azil politic. N-a fost așa, m-au apărât. Iordănescu a stat trei zile cu mine și îmi spunea că Steaua joacă în Cupa Campionilor, chestii patriotice, dar nu m-a convins. I-am spus că-mi pare rău de colegi, dar m-am săturat de viața din țară. Nu mai suportam să fiu mereu controlat de valută la vamă, să car din străinătate video, țigări, cafea și să le vând pentru a mai câștiga un ban în plus”. În străinătate, i-a fost mai ușor decât altor „fugari”, știa limba, avea și rude. În plus, celebritatea fotbalistică l-a ajutat să își găsească un contract. Steaua Roșie Belgrad, cea mai titrată echipă de fotbal din Iugoslavia, l-a primit cu brațele deschise. Cine nu și-ar fi dorit un jucător valoros, fără sumă de transfer? „M-am dus imediat la sediul clubului Steaua Roșie să îi întreb dacă

au nevoie de mine. Președinte era Dragan Dzaici, un mare nume al fotbalului iugoslav, care era ajutat de Cvetkovići. M-a ascultat cu atenție, deși nu înțelegea prea mult ce se întâmpla în România. Știa însă că lumea fugea de aici. Mi-au spus că au nevoie de mine și să mă prezint la echipa a doua a clubului. După ce m-am angajat, am fost suspendat un an din fotbalul internațional. Așa erau regulile atunci. În acea perioadă am evoluat doar în meciuri amicale, ca să rămân «în formă». Era a doua mea Steaua! Aveam jucători prieteni, mă înțelegeam bine cam cu toți. Existau desigur mari jucători de fotbal în acea echipă. Dar de la ei se pleca în străinătate, în Germania, Franța, Italia. Pe timpul meu erau Savicevići, Mihailevići, Prošineki, Pancev, Jugovići, Stojkovići. Mă întrebau despre Ceausescu, despre România, cum era în țară. Ei aveau mașini străine, contracte profesionale. Nu prea înțelegeau multe din ce le povesteam de acasă. Mă priveau ca pe un om care a suferit, care fusese «închis». Sărbul din România s-a adaptat repede vieții și fotbalului din Iugoslavia. După ce i-a expirat suspendarea internațională, a devenit om de bază al Stelei Rosii, cu care a cucerit Cupa Campionilor (1991). Cu cei de-acasă a intrerupt toate legăturile. Devenise indezirabil în țara de baștină! Cine ar mai fi avut curajul să îl contacteze? „Din România nu m-a mai căutat nimeni după ce am fugit”, își amintește fostul libero al Stelei. „Abia după Revoluție, în 1990. Eu jucasem deja în națională, sub conducerea lui Emeric Ienei, în preliminarii, în meciurile cu Bulgaria. În vara anului 1990, am încercat să merg cu echipa națională a României la Campionatul Mondial de fotbal ce urma să se desfășoare în Italia. Dar erau probleme cu hârtiile. Cei din Federația Română de Fotbal voiau să fie siguri că nu sunt condamnat de Tribunalul Militar, pentru că eu fuseseam angajat al Ministerului Apărării Naționale, cu grad de locotenent. Până la urma hârtiile au ajuns, dar prea târziu. Și mie îmi era frică să vin în țară, să nu fiu considerat dezertor.”

Belodedici, încadrat de doi dintre cei mai buni prieteni ai săi: Hagji (stânga) și Balint

Contract fals

Autoritățile române l-au șicanat cum au putut pe Belodedici. Pentru că avea grad de locotenent în Armata română, statul l-a acuzat de dezertare. Iar fostul său club, Steaua București, l-a falsificat angajamentul de jucător. „După ce am plecat, jucătorii Stelei, care se aflau în pregătire, au fugit chemați la club pentru a semna contracte individuale pe un an, prin care se angajau să nu părăsească echipa. Până atunci nu aveam. Gabi Balint și Marius Lăcătuș mi-au povestit după aceea cum s-a întâmplat. Un astfel de contract au falsificat și cu numele meu. Și mi l-au trimis la Belgrad! Am rămas mut de uimire când am văzut. Dar nu era semnătura mea.” Despre fuga lui Belo, cum îl alintă cântă colegii și microbiștii, își amintește și Marius Lăcătuș, coechipierul său de la Steaua: „Ne-a părut rău că nu mai era lângă noi. Noi eram ca o familie. De exemplu, cu Gabi Balint se aveau ca frații! După ce a fugit, s-au semnat contractele de non-amatori. De ce? În cazul în care voiau să plece și alții, să nu aibă posibilitatea de a juca în străinătate. Oricum, dacă voiam să fugim, fugeam noi. Erau destule posibilități. La câte meciuri și cantonamente au fost în străinătate!”

Grațierea și revenirea la Națională

La data de 12 ianuarie 1989, Ministerul Apărării Naționale l-a declarat dezertor pe Miodrag Belodedici, acesta fiind, două săptămâni mai târziu, trecut în rezervă și totodată exmatriculat de la Academia Militară, unde era student în anul I. La 6 februarie, M.Ap.N aprobă trimiterea fotbalistului în judecată pentru infracțiunile de dezertare și trădare de patrie. Din fericire, Belodedici n-a mai fost niciodată condamnat, deoarece dosarul său a ajuns la Tribunalul Militar București la 20 decembrie 1989, când deja începuse numărătoare inversă pentru regimul comunist. Pe data de 10 ianuarie 1990, Direcția Procuraturii Militare dispune neînțeperea urmăririi penale și amnistiază fapta fotbalistului. Totuși, vremurile tulburi de imediat după Revoluție l-au determinat pe jucător să ezite să revină în România, până la reapariția sa în tricoul naționalei urmând să treacă încă doi ani, acest lucru consumându-se abia la 8 aprilie 1992!

Florin MIHAL
Dragoș STOICA

JURNALUL ZILEI

Ședința CPEX, dedicată planului

Prima zi, din prima săptămână „întregă” de lucru a noului an. Bun prilej pentru o analiză a trecutului, ca și pentru noi „angajamente” pe anul abia început. Nicolae Ceausescu a convocat și prezidat o ședință a Comitetului Politic Executiv. Pe ordinea de zi, discuții despre zeul plan, în special din agricultură și industria alimentară. Ziua bună se cunoaște de dimineață, spune înțelepciunea populară. În adaptarea „organului de presă” principal al partidului, zicala suna ceva mai

„socialist” - „Primul trimestru, hotărâtor pentru îndeplinirea obiectivelor economice”.

Ambasador nou al RFC la București

Din ianuarie, Republica Federală Germană avea un nou diplomat în România lui Ceausescu. După amiază, Klaus Terfleth își prezenta scrisorile de acreditare în fața lui Ceausescu.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

9 ianuarie (luni)
Soarele a răsărit la 7:51, a apus la 16:55
Luna a răsărit la 9:14, a apus la 18:54

Sărbătoare creștină
Sfântul Mucenic Polieuct, Cuviosul Eustratie

S-a întâmplat la 9 ianuarie 1989

- La CC al PCR au început consfătuiri dedicate analizării problemelor ce privesc activitatea economică pe anul 1989
- Constructorii căii ferate Gura Motruului - Turceni (județul Gorj) au încheiat electrificarea acestui important tronson feroviar ce îmbunătățește traficul dintre termodinamica de la Ișalnița cu principalii furnizori de cărbune din bazinul Rovinariilor, reducându-se orele de staționare a trenurilor. Au fost încheiate, de asemenea, lucrările de dezvoltare și modernizare a stațiilor feroviare Turceni

- și Ploșoru din județul Gorj
 - Începe trimestrul al II-lea al anului școlar
 - A murit acordeonistul Marcel Budală
 - La Paris, în cursul unei întâlniri ce a avut loc, miniștrii Afacerilor Externe al URSS și Israelului, Eduard Șevardnadze și Moshe Arens, au examinat situația din Orientul Mijlociu. Au fost abordate, de asemenea, unele probleme ale relațiilor bilaterale, convenindu-se asupra continuării contactelor. Grupelor consulare ale celor două părți care se află la Moscova și, respectiv, Tel Aviv, li se vor crea condiții corespunzătoare de lucru, precizează TASS
 - Personalul tehnic al companiei de transport aeriene Iberia s-a aflat astăzi în grevă în sprijinul unor revendicări privind îmbunătățirea condițiilor de muncă și de trai. Aceasta a fost a șasea încetare a lucrului a tehnicienilor de la Iberia de la declanșarea conflictului de muncă în decembrie anul trecut. Personalul a anunțat noi acțiuni greviste, în cazul în care conducerea firmei nu va ține seama de revendicările formulate
- Ramona VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

9 IANUARIE 1989

Am continuat să citesc cu înverșunare Jurnalul lui Kafka. N-aș fi crezut că e atât de îmbibat de judaismul (judeitatea) lui, că aceasta îl preocupă în așa măsură, nu doar ca o condiție socială. Relatăriile despre spectacolele cu trupe și piese evreiești, în idiș, cu enunțarea subiectelor, comentarii despre actori, joc ș.a. Într-un loc, o izbitoare asemănare cu Manasa a lui Romain Rolland. Cred că nimeni n-a avut vreo dată curiozitatea să discute piesa aceasta prin raportarea la repertoriul idiș, în via circulație în această margine de Europă, din Imperiu în Principate. Îi semnalez lui Doru problema aceasta, la care mărturisesc să nu se fi gândit. Seara, muzică, Oratoriul bizantin de Crăciun al lui Paul Constantinescu. Fascinant. Citind notele de pe anvelopă, dau de portretul compozitorului. Cu cine seamănă oare? Cu Lucian Raicu, descopăr, în cele din urmă. Aflat din nou, de la M. Ch., că Dulea ar fi la dispoziția Ministerului de Externe, că pleacă ambasadador la Praga. I-ar fi spus chiar fiul lui D., cu care a vorbit la telefon.

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Luni, după Sf. Ion

În ianuarie '89 se făceau ultimele retușuri în apartamentul în care urma să ne mutăm. Fiind o familie cu doi copii - fată și băiat - ai mei făcuseră cu câțiva ani înainte o cerere la întreprindere pentru un apartament cu patru camere. Pe vremea aia se putea!

(Continuare în pag. a II-a)

(Continuare în pag. a II-a)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Boboteaza și fastul nemediatizat al sfințirii apei

Boboteaza era sărbătorită în 1989 cu aceeași bucurie ca și astăzi și după același ritual de creștinii ortodocși români. Chiar dacă a te manifesta religios în mod fătis nu era chiar cel mai bine văzut lucru pe vremea aceea, totuși, în 1989, chinga slăbise atât de mult, încât nu mai era nimeni arestat pentru că mergea la biserică. Este drept că despre sărbători și manifestări religioase nu se scria și nu se vorbea oficial nicăieri, dar cine avea credință făcea ce știa că trebuie făcut. De Bobotează, oamenii mergeau la biserică, participau la slujba Liturghiei, apoi la sfințirea apei. Mergeau acasă cu sticlele pline cu agheasmă mare, stropeau ograda, animalele, după ce luau ei înșiși înghițitura de apă care îi sfințea și păstrau apoi la loc de cinste vasul cu apă tămăduitoare și dătoare de curaj.

Pe atunci nu se scria în presă despre astfel de lucruri. Nu citea despre sărbători decât în revistele bisericești gen Revista BOR, Glasul Bisericii, Glasul Adevărului și altele asemenea. Dacă aveai răbdare și aplecare puteai desluși din paginile lor înțelesul profund și teologic al momentului. Diferența față de zilele noastre era aceea că oamenii trăiau pe viu ceea ce se petrecea în biserică, nu aveau parte de spectaculozitatea slujbelor transmise la televizor, iar ziaristii, mereu ocupați cu osanale și găsierea de arabescuri verbale la adresa tovarășilor zeificați, nu făceau din cozile la agheasmă un subiect monden. Discreție. Acesta este cuvântul cel mai potrivit pentru a descrie religiozitatea din trecutul comunist și din anul 1989 la care ne referim. Perioada comunistă a însemnat o ruptură în rândul tradiției de a merge la apele curgătoare din apropierea localităților și la malul Dunării, pentru ca ierarii să le sfințească. Părintele Eugen Drăgoi, care în 1989 era consilier cultural la Episcopia Dunării de Jos, ne-a declarat: „Erau interzise politic manifestările religioase de acest gen. Nu se arunca în Dunăre Crucea pe vremea comunismului, cel puțin, cât am fost eu consilier. Lumea venea la biserică, se făcea Sfânta Liturghie, iar sfințirea apei se făcea lângă biserică, în curte”.

Românii au ținut dintotdeauna marile sărbători creștine Gabi Roman/JURNALUL NAȚIONAL

La Patriarhia Română, pentru că lipsește Patriarhia Teocist, aflat la jubileu de argint al Bisericii Ortodoxe Sirene din India, agheasma mare s-a săvârșit la 6 ianuarie 1989, în curtea catedralei, de Prea Sfințitul Roman Ialomițeanul, episcop vicar patriarhal. Tradiția de a se face o cruce imensă din gheață este de pe vremea

regretatului Părinte Teocist. Pe vremuri, când România nu avea rang de patriarhie, iar Biserica noastră avea în frunte un mitropolit primat, dar și când gerul Bobotezei își merita numele, se decupa crucea de gheață direct din Dâmbovița, care era boacă, și astfel se făcea slujba, în curtea Catedralei.

În satele din Moldova, mai ferite de ochii militanți ai ateistilor de la „județ”, se ieșea și la malul râului. Ecaterina Lazăr ne-a povestit că în satele moldovene unde nu exista un râu în apropiere, preotul satului mergea împreună cu credincioșii la fântâna cu apa cea mai bună din localitate sau la puțul la care se adăpau cele mai

multe vite în vremea verii și acolo se făcea slujba de sfințire a apei. În satele mici, un preot de țară slujea de obicei la bisericile din două sate vecine. În aceste cazuri alegea împreună cu localnicii celor două sate fântâna situată la distanță aproximativ egală față de cele două sate. Daniela ȘONTICĂ

Din bancoteca Epocii de Aur DUMNEAVOASTRĂ LA CINE VĂ GÂNDEAȚI?...

La începutul lui 1989, bancul „la modă” a fost, fără doar și poate, cel care se termina cu poanta: „Dumneavoastră, la cine vă gândeați?”. Anii au trecut, dar bancul îmi revine deseori în minte și, în ceea ce mă privește, nu am nici cea mai mică îndoielă că el poate figura cu brio în topul primelor zece bancuri politice ale „Epocii de aur”. Il reproduc, fără alte comentarii (de altfel, inutile):

Cam pe la orele 5 după-amiază, un bătrânel intră voios în magazinul „Crevedia” din Bulevardul Titulescu.

- Bună ziua! Vreau vreo patru-cinci fleici să îmi fac o friptură ca la mama acasă!

- Friptură vrei mata? Da' de niște tacâmuri de-alea, ca la frații Petreus, și se apleacă? Uite cum faci, deseară, după ce inchidem prăvălia, vii și te așezi frumusele la coadă, ca să prinzi rând. Dar să fii atent, dimineată să nu te vadă țârșu și țârșă, că nu le place să vadă cozi. Ne-am înțeles?

- Cum adică, n-avem carne macră?

- N-avem! E bine!

- Tu-în... pe mă-sa p'ala datorită căruia n-avem noi azi friptură. Las' că știu eu cine e!

Iese pensionarul din „Crevedia” și intră în magazinul de delicatese:

- Vreau vreo 500 de cafea boabe să mi-o rănesc eu, cu mâna mea, pentru o cafea gingirle...

- Cafea vrei matale? Da' la nechezol ai alergie? Câte 100 de grame de cap de locuitor.

- Cum adică, n-avem nici cafea? 'pe mă-sa p'ala pentru care nu avem noi cafea boabe. Las' că știu eu pe cine.

Nervos până la Dumnezeu, pensionarul intră în magazinul de produse de panificație:

- Vreau trei franzele mai rumene, pentru niște sandvișuri.

- Unde locuiești matale și câți membri de familie sunteți în apartament?

- Ce te privește?

- Cum de ce? Ca să știu câtă pâine ai voie, ce te faci că n-ai auzit de alimentația rațională?

- Asta-i culmea, nici pâine la

liber nu mai avem, 'pe mă-sa pe ala datorită căruia n-avem noi azi pâine. Las' că știu eu pe cine!

Când să treacă strada se simte prins de braț:

- Pssst! Vezi mașina aia cu perdeluțele trase, mergem cu ea, stăm la un birou liniștiți și ne povestești și nouă la cine te refereai.

- Nu-i nevoie să mai mergem, vă spun pe loc, eu sunt un cetățean sincer, fiindcă așa m-a învățat partidul.

- Bine, ne plimbăm și discutăm tovarășește, dar nu gesticula, că atragi atenția. Ia spune, pentru carne pe cine ai injurat?

- Cum pe cine? Pe Khomeiny. Toată lumea știe că șahinșahul luase carne de la noi, contra petrol, și acum asta nu vrea să ne plătească datoria. Să nu îl bagi în mă-sa?

- Și pentru cafea?

- Pe fostul președinte al Braziliei, generalul Juao Goulart, l-am dat tractoroare și el nu ne-a dat nici până în ziua de azi cafeaua la schimb. Să nu îl bagi în mă-sa?

- Da, dar pentru pâine, la un român te-ai gândit. La nea Nicu— nu-i așa?

- Așa e!

- Și la nevastă-sa, la coana Leana?

- Exact. La nea Nicu Popescu de la mine din bloc, și la nevastă-sa, la coana Leana. Le-am dat recomandare la cadre ca să meargă la specializare în SUA pentru doctorat în științe agricole și ei, pe urmă, în loc să meargă la țară, ca să infaptuiască revoluția agrară și să obțină recolte sigure și stabile, stau într-un birou, la minister, și plimbă hărți. Să nu îi bagi în mama lor?

- Aveți dreptate, ne-am lămurit. La revedere și, aveți grijă, nu sunteți la nimeni ce-am discutat.

După câțiva pași, pensionarul strigă după insul care tocmai dădea să se urce în mașina neagră:

- Alo, tovarășu, stați puțin, vreau să vă întreb ceva foarte important.

- Spune repede, că mă gâmbesc.

- Păi vreau și eu să știu: dumneavoastră la cine vă gândeați?

P.S. Asistența, în picioare, ovăționează îndelung.

Serban CIONOFF

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Neamțul a transmis, conform uzanțelor, „cele mai calde urări” din partea oficialilor țării sale și a transmis interesul lor pentru dezvoltarea relațiilor economice și tehnico-științifice. Ceaușescu i-a întors urările și a cuvântat cele știute. N-avea cum să rateze principul neamestecului în treburile interne. Acestea sunt informațiile oferite public prin intermediul presei de la București.

Misiune dificilă

Klaus Terfleth și-a început mandatul într-un moment dificil pentru relațiile româno-germane. În august 1988, Hans Dietrich Genscher, ministrul de Externe al RFG, protestase oficial împotriva sistematizării satelor. Decizia, comenta Bonnull, ar fi afectat minoritatea germană numeroasă în satele din Ardeal și Banat. „După afirmațiile colegului meu din RFG la București, notează Josef Govrin, ambasadorul Israelului la București în ianuarie 1989, mesajul a fost transmis cu un delegat special, în scopul de a accentua gravitatea momentului. Mi-am exprimat atunci părerea că acest avertisment grav, la care se adaugă declarațiile din Bundestagul vest-german cerând impunerea unor sancțiuni României ar putea determina pe Ceaușescu dacă nu să renunțe la acest plan, cel puțin să nu-l aplice.”

Felicitări pentru șeful

comuniștilor vest-germani

Punctele „agendei vest-germane” nu s-au limitat la primirea noului ambasador. Nicolae Ceaușescu l-a felicitat pe Herbert Mies, cu prilejul realegerii acestuia în funcția de președinte al Partidului Comunist din Republica Federală Germania (Deutsche Kommunistische Partei, DKP). „Îmi exprim convingerea, se spune în textul telegrammei de felicitare, că relațiile de prietenie și solidaritate dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist German se vor dezvolta pe mai departe, în interesul comun al cauzei socialismului, păcii, securității și cooperării internaționale.” DKP nu reprezenta o forță pe scena politică vest-germană. Interzis în 1956, fusese reînființat în 1968, fără a reuși să intre în Parlament.

Ministrul Totu, la Paris

Ion Totu, ministrul de Externe, avea să-l cunoască pe noul ambasador al RFG-ului la București probabil peste câteva

zile. Și asta pentru că la data primirii sale de către Ceaușescu, șeful diplomației române se afla de câteva zile la Paris, unde conducea delegația României la Conferința privind interzicerea armelor nucleare.

Ziua Elenei Ceaușescu pe meridian

Dacă ambasadorul RFG-ului la București era ocupat cu formalitățile instalării în noul post, nici ambasadorii noștri n-au stat degeaba. Pentru că ziua de naștere a „tovarășei academician doctor inginer” trebuia sărbătorită în fiecare colțisor al planetei, iar rezultatele intenselor cercetări — aduse la cunoștința întregii suflări. În astfel de ocazii, „opera” Elenei Ceaușescu era tradusă și tipărită în limbi de circulație internațională, iar ambasadelor le revenea misiunea distribuției. Bancurile de epocă au sesizat imediat chestiunea. „Cum apar operele tovarășilor în străinătate? Le trece prin contrabandă cetățeni cu nivel politic ridicat.”

Polimerii la Paris

La Biblioteca Română din Paris s-a vernisat o expoziție de carte economică și social-politică, unde, la loc de cinste, transmise Agerpres, se aflau lucrările „Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor”, „Noi cercetări în domeniul compuşilor macromoleculari” și „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului”. Semnele de Elena Ceaușescu, scrise nu se știe exact de cine. Doritori trebuie să fi fost mulți. În tot cazul, mai mulți decât s-au arătat dispuși să recunoască apoi avantajele de-a semna „sub coordonarea tovarășei”.

Omagii lângă catafalca

Multe băți de cap trebuie să fi avut Constantin Vlad, ambasadorul țării noastre în Japonia. În cea de-a șaptea zi a lui ianuarie decedase împăratul Hirohito. Imediat, Ceaușescu a trimis un mesaj de condoleanțe fiului și totodată moștenitorului tronului. În vâltoarea ceremoniilor funerare, Constantin Vlad evoca „personalitatea și activitatea prodigioasă a tovarășei Elena Ceaușescu, militant de seamă al partidului și statului”, alături de profesori de chimie de la universitățile japoneze.

Prima zi de școală

Luni, 9 ianuarie, a luat sfârșit vacanța de iarnă a elevilor. Nu i se mai spunea de mult „vacanța de Crăciun”, iar copiii cumințiți în așteptau pe Moș Gerilă în jurul Pomului de Iarnă. (Cristina DIAC)

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Luni, după Sf. Ion

(Urmare din pag. 1)

Până atunci locuisem într-unul de trei, dar devenise oarecum neînăpător că, deh, crescusem și nu mai puteam împărți aceeași cameră cu frate-miu. Oricum, de ceva ani, camera mea era sufrageria. Un adevărat chin, pentru că trebuia s-o țin lună. Era totuși cameră comună, cameră pentru musafiri... Aveam 15 ani și jumătate pe-atunci, iar Victor, fratele meu, mergea pe 19. El, după ore, se ocupa cu șmirgheluitul, vopsitul, chituitul... În fine, de ultimele finisări ale noului apartament. Dar cum în ianuarie casa era nelocuită, acolo se mai puteau desfășura și alte activități... sociale. „Țin minte că era într-o luni, pe 9 ianuarie, că sâmbătă, de Sf. Ion, fusesem acolo cu o fată. Asta e reperul, că, de fapt, aia e ziua memorabilă”, îmi revopovestește Victor tărășenia. „M-am dus cu ea să-i arăt apartamentul (eram la faza de vopsitorii) și ai noștri erau la finu’ lună. Și, când au plecat de-acolo, au luat-o pe jos — că nu prea mergeau autobuzele — și s-au oprit la apartament... Când am auzit cheia-n ușă, să-mi vină rău, nu alta! Ea a fugit repede la baie. Dar în zăpăceala aia, n-a mai apucat să-și tragă ciorapii, că deja întârziase cam mult și mama tot întreba dar cine e, da' de ce stă atâta-n baie, i-e rău? De-astea. Aveam niște foi de polistiren... mă rog. Și era un frig și-o gheață afară... începuse și să ningă, noaptea... și a întrebato-o mama foarte uimită, da' tu nu porți ciorapi nici iarna?” că am plecat împreună de acolo până la gară... După două zile, luni, pe 9 adică, aveam practică. Eram două zile pe săptămână de atelier — luni și marți. Dar în luna aia nu s-a făcut din nu știu ce motiv. Și, strângându-ne noi mai mulți colegi în curtea liceului, am hotărât să mergem la noi la apartament să bem o cafea (avea Leo, cred, sau Ancuța... un pachet de cafea pentru cineva, că tații lor erau navigatori). Eram vreo 10-12 înși, cu tot cu fete, și-am zis să trecem pe la alimentara de la gară mai întâi să luăm sticks-uri și alte chestii de-astea, dar am luat și niște vin. Atunci nu era legea cu vânzarea la minori, dar, oricum, noi aveam totuși 18 ani impliniți. Și da-i, și da-i, și sticlele se tot duceau. Eu am început să le povestesc toată tărășenia cu apartamentul, că-mi mâncase zilele (Victor a lucrat săracul acolo câteva luni bune, iar în ulți-

ma lună, activitatea devenise zilnică. Pe lângă asta, fiind în clasa a XII-a, avea și Bac, și examen de admitere, așa că timpul lui liber devenise inexistent. Dar, ocazional, mai apăreau și astfel de oportunități. De activități, să le spunem, extra-curriculare — n.r.). „Că am muncit ca la dilibau la apartamentul ăla. Și muncă, și spăgi. Că știu că nu se găsea nimic... nici măcar vase de WC... dacă ăla pe care îl puneam era ciobit, trebuia să dai spăgă să ți-l schimbe. Dacă aveai cu cine să vorbești! A dat tata spăgă pe la TCL ca să poată pune parchet în loc de linoleum... A plătit și parchetul, și faianța cu tot cu manoperă, că nu puteai să le ieși altfel... și am cărat marmura de la Tulcea pentru mozaicul venețian din hol și băi... deși atunci toată marmura se ducea la Casa Poporului și n-aveau voie să dea. Nimic! Atunci, la Tulcea, am găsit niște bere rece la un colț de stradă... (era foarte cald când am fost s-o luăm, prin august '88) și le-am dus ălora la carieră o ladă de bere. Rece gheață... și cred că le-a plăcut și de aia ne-au dat... Că la început totți râdeau... Au zis că nici nu se pomeneste așa ceva... Că toată marmura merge la Casa Poporului. Dar și-au făcut milă de noi și ne-au dat un container cu spărturi...”

Și, tot povestind eu așa, îți dai seama că se comenta la greu, mistouri o grămadă, s-a terminat vinul! Dar ne-am dus și-am mai luat. Și, până la ora 12:00, eram totți cucii. Și ne-am pus pe cântat... Îți dai seama cum se auzea în apartamentul ăla gol! În blocul ăla gol! Că erau doar câteva familii care se mutaseră. Care, bine'nțele, i-au spus lui tata că am făcut circ acolo, zarvă, scandal, că ne-am îmbătat... Seara, când au venit acasă, erau negri de supărare. Numa' când i-am văzut mi-am dat seama: au aflat! Nu făcuserm mizerie, nu stricasem nimic, strânsesem după chef, dar au găsit sticlele goale, miros de tunun ca la balamuc și chiștoacele adunate într-o pungă. Ce mi-au mai făcut! Cum e posibil ca elevii să bea de dimineață? Să fumeze ca turcii!... Dar îi știi și tu... Vai de capul meu, multe zile a trebuit să vopsesc pe-acolo ca să-mi mai spăl din păcate.” Întreb pe Victor de poze... Păi, poze nu prea sunt, că aveam aparatul ăla Smena și atunci făceai poze doar în concediu și la mare, nu ca acum, la tot ce mișcă...”

a consemnat Paula TUDOR

JURNALE PERSONALE

9 IANUARIE 1989

(Urmare din pag. 1)

Știu că M. Ch. e cam mitoman, dar știam că e oarecum amic cu fiul celui-lalt, fizician și el, așa că... Seara, la Vasilie, împreună cu Mircea Petrean, pe care l-găsisem la examenul pentru grad. Vroia să vadă ce e și de volumul său de „Dacia” și îl-am luat cu mine la V. Mircea Zăciu, Jurnal IV, Albatros, 1998, p. 367

La școală, P.T.A.P... S-au descoperit scrisori de dragoste ale lui Pușkin către viitoarea soție a sa, Natalia Goncharova... La Iași ningde tare. Toți sunt bine. Scrie Alexander că pe 31 decembrie s-a îndelencit toată ziua cu fabricat lichioruri, iar seara a dormit și nu s-a mai trezit până la ziua! Ceilalți, inclusiv mama, s-au culcat pe la 4. A venit și consoarta de la Galați. A adus cârnați, carne de porc și două găini... Mare agitație pe tema „catărului”, a lui Gorbaciov, Lech Walesa, Solidaritatea, promisiunile poloneze, replica violentă a poliției bulgare la o încercare de intrunire, neoficială. Sărăcii cred în „perestroică”. Li se promisese mai multă deschidere. Vorbe. Vorbe. Bat la mașina o splendidă prelucrare după o scenetă de Kharyny Frigyls. Sunt solicitat (rugat mult) să pregătesc o scenetă...

C.T. Mărgărit, jurnal nepublicat

Reînceput azi Steaua flectăruia. Scris cinci pagini de care sunt mai curând nemulțumit, săcăt de impresia că n-am prins „tonul just”. Bucuroso totuși de fi început. Lucrați „revizând și adăugând”, ieri și azi, probabil și zilele viitoare, la niște vecchi articole despre Eminescu, reactualizându-le. Ideea de a scrie într-o viziune modernă istoria adevărată a lui Fața Neagră, romanțată de Jokai Mór. Radu Ciobanu, Târmul târziu. Jurnal 1985-1990, Emia, 2004, 166-167

ARTICOLUL ZILEI

E încă vacanță

Vacanta de iarnă se apropie de sfârșit. În cele peste 150 de tabere organizate pe întregul cuprins al țării — tabere tematice, cu profil de matematică, fizică, biologie, chimie, informatică și inițiere în tehnica de calcul, imbinând perfecționarea profesională cu recreerea, ca și în taberele de odihnă și cu profil sportiv, urmărind inițierea participanților în tainele inotului sau sporturilor de iarnă — ultimele zile de vacanță sunt trăite cu aceeași tinerescă bucurie.

De ani de zile, cele trei săptămâni ale vacanței de iarnă transformă stațiunile de tradiție, renumite pentru frumusețea peisajului și condițiile pe care le oferă, în adevărate stațiuni ale tineretului. Nu le putem numi

pe toate. Amintim numai Băile Herculane, Slănic Moldova, Moneasa, Stâna de Vale, Sângeorz Băi, Busteni, Sinaia, Predeal, Slănic Prahova, Muntele Mic, Hâromod, Sovata, Păltiniș, Vatra Dornei. Iată, la Voineasa și-au dat întâlnire pasionații fizicienii, informaticienii (în taberele de fizică și informatică), sportivii (în tabăra Speranțe olimpice, unde se antrenează viitorii noștri performeri). Tot aici se desfășoară o inedită „Gală a datinilor și obiceiurilor laice”. La Baia Mare pot fi întâlniți câștigătorii concursurilor naționale de matematică, fizică, chimie, viitorii noștri în confruntările internaționale.

R. Paicu, Flacăra, nr. 1/1989

GOSPODINA CASEI — CAIET DE REȚETE

Dulciurile de casă

Inițiem astăzi o rubrică săptămânală, dedicată... caietelor de rețete „din totalitarism”. În bucătăria oricărei românce respectabile, pe lângă una sau două cărți de bucate (cu colțurile foilor tocite, chiar rupte, de câte ori au fost folosite), se găsea atunci (așa cum și astăzi se găsește) câte un caiet de rețete, în care erau notate indicațiile pentru mâncăruri speciale. Mai ales rețetele de prăjituri erau prezente în aceste caiete. Notate cu pixul, cu creionul — cele mai vechi, cu creionul chimic, umezit în gură — ele dau și astăzi seamă despre pre-

ocupările gastronomice ale stăpânelor casei.

Primele rețete ni le-a furnizat dna Marcela Popa din București. Și pentru că am pomenit de dulciuri, dânsa ne-a precizat că cel mai mult, în perioada aceea, se pregăteau fursecuri. „Erau în linia întâi la orice petrecere de familie!” Datorită faptului că unele ingrediente se găseau greu, iar altele se cumpărau „pe cartelă”, era oricum o adevărată sărbătoare momentul în care ele puteau fi preparate. „Când mâncam ceva care îmi plăcea — la o rudă, la o vecină, la o colegă de serviciu — ceream imedi-

at rețeta. O notam întâi pe o bucată de hârtie care era la îndemână, apoi o transcriam în caietul meu. Uneori nu aveam timp să fac asta imediat și puneam foile în caiet. Unele dintre aceste foi mai sunt și astăzi aici” — și ne arată un petec de hârtie pe care este notată o rețetă de fursecuri cu smântână. „Cu fursecurile aveam avantajul că unele se pregăteau foarte economic, cu ulei în loc de unt, de exemplu”, ne mai precizează Marcela Popa.

Am selectat pentru dvs. câteva din rețetele notate în carnet în anul 1989.

Facem, de asemenea, apel către cititoarele noastre, să ne trimită rețetele după care găteau în ultimul an din comunism.

Tudor CIREȘ
Simona LAZĂR

Fursecuri delicioase cu margarină

Ingrediente: 500 g făină, 250 g zahăr, 350 g margarină, 6 ouă; pentru cremă: 200 g margarină, 50 g cacao, o esență de rom, 4 linguri de șerb (de la Alimentară).

Modul de preparare: Se freacă margarina cu zahărul până când acesta se topește. Se adaugă gălbenușurile, unul câte unul, incorporându-le. Se adaugă apoi făină, treptat. Se pun albușurile, bătute spuma, foarte tare. Se amestecă totul încet, până se obține un aluat moale, care se întinde și se taie cu un pahar mic (de lichior). Se pun în tavă și se coc în cuptorul bine încins. Se freacă bine ingredientele pentru cremă. Fursecurile se lipeșc două câte două, cu crema obținută (cu partea care a fost lipită de tavă spre interior).

SESIZĂRI, SUGESTII, RECLAMAȚII

CABANIERA DE LA „VOIEVODU” CAZA TURISTI ÎN CAMERE NEÎNCĂLZITE

FOTO/AGERPRES

În primele zile ale anului 1989, un grup de muncitori de la Uzina de preparare Coroești, membri ai cercului de turism „Vâlcan”, au semnalat redacției ziarului Steagul Roșu din Petroșani mofturile unei cabaniere din creierii munților.

„Am vizitat în 1988 pentru prima dată cabana „Voievodu”, unde am rămas plăcut surprinși de exteriorul bine gospodărit al cabanei, de ordinea interioară exemplară și o gazdă mai mult decât amabilă. În ziua de 9 decembrie 1988 am vrut să vizităm o altă cabană din zonă - «Lunca Florii». Pe la ora 12, când am ajuns, am aflat că este închisă în totalitate. Așa că am parcurs drumul invers și, aducându-ne aminte de clipele frumoase petrecute cu 6 luni în urmă la «Voievodu», am început să urcăm Valea spre cabană. Obosiți, dar plini de speranțe, am ajuns pe la ora 18, deci pe întineric. În apropierea cabanei, unde am făcut un popas, un grup de muncitori forestieri ne-a îndemnat să ne grăbim, deoarece cabaniera e gata de plecare. Ne-am grăbit, dar cabaniera era deja în drum, într-o mașină. Noroc cu soferul Rabei, care nu a vrut să ne lase să petrecem o noapte albă în curtea cabanei, în frig.

Nemulțumită că n-a putut pleca, prima întrebare a cabanierei a fost dacă avem aprobarea directorului minei pentru cazarea la cabană. Am rămas nedumeriți, deoarece pentru cazare la o cabană trecută pe harta turistică nu am știut că mai trebuie și alte aprobări.

Am ajuns la cabană înghețați de frig, unde ne-a așteptat o altă «surpriză»: grupul electrogen a fost defect. Când am cerut lemne și cărbune pentru foc, ni s-a arătat o grămadă de lemne îngropată în zăpadă, deși în garaj am văzut lemne uscate destule. Cu chiu, cu vai, peste vreo oră și jumătate, am reușit să aprindem focul, când, în fine, și-a făcut apariția cabaniera cu niște motorină. Oare nu ne-a putut-o aduce mai devreme, ca să nu ne chinăm cu aprinderea focului?

De cazat, am fost cazați doar pentru o noapte. Așa-i dacă n-am avut bon... (?)! dar despre altceva vreau să mai relatez. Am stat în aceeași cameră în care am fost cazați în luna mai, doar că acum paturile erau dezmembrate, resturi menajere pe jos, soba stricată. Dimineața ni s-a interzis categoric, tot de către cabanieră, să ieșim pe ușa care

dă în spatele cabanei deoarece... scârțâie; afară nu aveam voie să ne jucăm cu zăpadă că... udăm covorele în cabană. Toată ziua un coleg, Ion Suci, a lucrat împreună cu soțul cabanierei pentru a repara grupul. Seara am avut astfel curent timp de două ore, după care grupul s-a defectat din nou. În acest interval de două ore am ținut o minidiscotecă unde l-am invitat și pe fiul cabanierei, care sosise spre seară, împreună cu un grup. Dimineața grupul a servit ceai. Noi de ce nu am putut bea un ceai cald? De ce se fac diferențieri?

Am venit să respirăm aerul ozonat al muntelui, să ne delectăm în zilele libere și să uităm zgomotul orașului. Dar aici, la această cabană, ești obligat să suporti toanele unei cabaniere care ne-a interzis și cântatul. La ora 10, a doua zi, eram gata de plecare, dar a trebuit să mai așteptăm o oră deoarece dansa lua... micul dejun.

Ne întrebăm - de ce la alte cabane personalul de deservire se poate comporta altfel? «Voievodu» face excepție?

Ioan Băltășeanu, muncitor la UPC Coroești*

amintiri

Blondă sau brună imi e totuna, băutura preferată a românilor

MAREA FAMILIE COMUNISTĂ

Comuniștii români, la Congresul tovarășilor din Germania Federală

Pe 9 ianuarie 1989 s-au încheiat lucrările Congresului Partidului Comunist din Germania Federală, unde Comitetul Central al Partidului Comunist Român a fost reprezentat de către Nicolae Mihalache.

Reuniunea la nivel înalt a tovarășilor din RFG l-a reconfirmat în fruntea partidului pe Herbert Mies. Nicolae Ceaușescu i-a transmis omologului său „un mesaj de felicitare, împreună cu

urări de sănătate, fericire și succese tot mai mari în activitatea viitoare a partidului”, după cum semnaleză comunicatul Agerpres. Herbert Mies i-a întors amabilitățile lui Ceaușescu, „exprimând calde mulțumiri pentru mesajul primit, urări cordiale de multă sănătate și putere de muncă, de deplin succes în dezvoltarea economico-socială a României, pentru bunăstarea și fericirea poporului român”.

Tineretul cenaclist și vibrația lui pentru literatură

Strofa-ntăia, versu-ntăi. „Partidul e-n toate. E-n ce sunt”. Strofa-ntăia, versul doi: „Și-n cele ce mâine vor rade la soare”. Strofa-ntăia versul trei: „E-n holda întreagă și-n bobul mărunț”. Strofa-ntăia versul trei: „E-n pruncul din leagăn și-n omul cărunt”. Strofa-ntăia versul patru: „E-n viața ce vesnic nu moare”. Oh.

Am stabilit, deci că partidul e-n toate cele sunt. Am mai stabilit că partidul e-n toate cele ce mâine vor rade. Dacă stabilim că „măine” a venit acum, asta înseamnă că partidul e-n toate cele ce răd chiar acum la Soare. Bun. Deci am stabilit că partidul e-n cele de-acum. Nu e departe de adevăr domnul poet George Lesnea, autorul acestui duios poem, parc-a avut gura aurită. S-ar putea aprecia, chiar, că dacă partidul e-n pruncul din leagăn, asta cereasăzică că partidul e-n adultul de azi. Dacă tot am stabilit că a fost în pruncul de ieri. Pruncul de ieri îl avea, am stabilit deja, pe partid în el. Bun. Într-o altă poezie de pionieri, se stabilea că întâiul cuvânt al copilului este „pionier”. Normal, pentru că pruncul din leagăn, care-l avea pe partid în el, a crescut, s-a făcut mare, a învățat să spună primul lui cuvânt, de „pionier”. Pi-onier! Imediat după aceea a învățat să spună „concupiscent” și „sternocleidomastoidian” și abia după aceea stereotipurii precum „mama”, „tata”, „papa”, dar asta, stimaiți actuali adulți și foști pionieri ai patriei, vom discuta într-o altă emisiune.

Pentru că-l avea pe partid în el, tineretul comunist era, de asemenea, animat de sentimentul patriotic al creației pentru țară. Poezie, proză, teatru, alea-alea, caricatură (dar numai cu colegii care nu-și fac tema și-și lasă plete și ascultă Pink Floyd pe șestache, să le fie rușine, să le crape obrazul de rușine pentru c-ascultă Genesis în loc să-nvețe la „Patriotism”, sau, mă rog, cum era ora aia).

Tineretul comunist, deoarece îl avea în el pe partid, era animat, pe lângă patriotism, de literatură. Ce făcea tineretul comunist când nu-și învăța și nu-și făcea temele? Ați ghicit! Literatură. Animat de sentimentul curat al creației literare, tineretul comunist iubea și el, avea și el vâicărelele lui interioare, se chinua și el cum putea. Între două cozi la carne și una la portocale, între două ore de muncă patriotică, tineretul comunist își scria și el elucubrările. Că era sentimental tineretul comunist. Înscriș de bună voie și nesilit de nimeni la cercul de literatură, elevul era gata să-și dea și două ore de sămbătă ca să vină la cenaclu ca să-și citească micul lui almanah dureros.

Pentru Mioara, de exemplu (Mioara era o fată care nu vorbea foarte mult și era foarte introvertită), cenaclul literar era forma ei de a se exhiba. Certată cu colega ei de bancă, Mioara avea să vină la cenaclu literar ca să-și ceară scuze: „Tu știi că te iubesc ca pe un soare/Ce-și varsă razele-ntr-o floare/Tu știi că vorba ta mă doare/Dar dac-ai știi, ai plânge oare?”. La sfârșitul lecturării, Mioara lăcrima ușor. Spusese în fața cenaclistilor școlii generale în care învăța că-i pare rău pentru că s-a certat cu colega ei de bancă și chiar emisese ipoteza, deloc de respins, că „vorba ei o doare” și c-ar face bine s-o ierte că nu i-a dat și ei să copieze. La urma urmei, Mioara era un elev eminent și nu

putea să iasă decât pe locul întâi. Locul doi ar fi distrus-o. Locul doi era pentru învinși. Locul întâi era pentru învingători.

„M-am trezit într-o zi gândindu-mă la tovarășa. La tovarășa mea dirigită. Cum ne învăța ea istorie tovarășa noastră dirigită.” Blondă, slăbuță, cu ochelari mari, tovarășa dirigită avea dese schimburi culturale cu China, de unde venea mereu la cenaclu literar ca să povestească cum a vomitat ea carnea de câine, pentru că n-a știut ce mănâncă. La cenaclu literar. Tineretul comunist se ducea des la cenaclu literar. Era ceva deosebit. Nu era pentru oricine. Nu oricine venea la cenaclu literar. Sau la cercul de literatură. „Pe pomii înfloriți scântie luna”. Asta e o d-a-ia, cum îi spune? Plagiat, ceva. Seamănă cu cineva și merge undeva. Nimeni, însă, nu poate să punteze clar și atunci mimează admirația. În fapt, poeziile tineretului comunist ba exprimă admirația pentru vreun profesor, ba cum ninge iarna, ba cum înflorește pomii primăvara și ce bine e să reciclezi hârtia. Iți dă așa, un sentiment al apartenenței la ceva. Elevul de la cercul de literatură era un elev deosebit. Admirat de tovarășa, invidiat de colegii cu veletități de mascul alfa. În Olimpul său din școala generală, până și clasa unde se desfășura cercul avea ceva deosebit în ea. Parcă nu aducea cu nimic dintr-o sală normală de curs.

Dacă era la liceu, tineretul literar scria poezii biologice, ceva cu niște scurgeri și cu niște seve. Unii au ajuns de-a dreptul poeți. Se puneau în evidență alăturări bizare de cuvinte care nu exprimau ceva neapărat, dar care oricum, sunau neobișnuit. Uneori, se întâmpla ca elevul cercului de literatură dintr-un liceu oarecare să termine cititul în timp ce profesorul adormise picior peste picior, sprijinit în cot de bancă. O liniște incurcată se așternea și nimeni nu stia ce să facă atunci. Se reglau voci din gât și se priveau unii pe alții cu un fel de disperare amuzată. Elevul cercului de literatură râdea în timp ce profesorul atipise bătrânicos. Un sfârșit discret al companiei de literatură. Trezit probabil de liniștea însăși, profesorul întreba tineretul literar ce părere are despre această poezie.

Fără să se ridice (elevul care scria literatură avea acest drept în fața profesorului la cercul de literatură), se însuflețea cu patimă într-un comentariu nesfârșit care de altfel nu interesa pe nimeni. „Ce frumos vorbește asta... dac-aș putea și eu să vorbesc așa...” se mai gândea vreunul.

Cercul literar se spârgea de la sine. „Mai aveți ceva de citit? Mai vrea cineva să citească ceva?”. Pauză. Era semn că nu, nimeni nu mai voia să mai citească nimic. Complexat de multele poezii cu versuri bizare, elevul literar înțelegea că drumul lui e, totuși, înspre literatură, dar e drag să participe, pentru că-l dă și la gazeta de prețete, la „așa da”. În fond și la urma urmei, cenaclu literar era... era totuși, o enclavă a inteligenței liceului. Sau a școlii generale. Sau a școlii profesionale. Mai rar, dar au existat și cercuri literare la școlile profesionale. Partidul „Partidul e-n toate cele ce mâine vor rade la soare”. „Tu știi că vorba ta mă doare. Dar dac-ai ști, ai plânge oare?”

Luiza MOLDOVAN

FOTO/Palatul Național al Copiilor

tv 9 ianuarie 1989

19:00 Telegazeta
19:25 Industria - programe prioritare. Măsurii și acțiunile pentru creșterea mai accentuată a producției în muncii în industria construcțiilor de mașini. Redactor Ciprian Enache.

19:45 Opera tovarășului Nicolae Ceaușescu - ample orizonturi deschise teoriei și practicii revoluționare. Promovarea conștientă a concepției construirii socialismului cu poporul pentru popor. Redactor Vartan Arachelian.

20:05 Florile stimei și recunoștinței.

Redactor Viorel Grecu.
20:20 Știința pentru toți. Fizică și industrie.

Participă dr. Viorel Florescu - fizician, ing. Florin Munteanu - tehnolog.

Redactori: Andrei Banc, Eugen Roibu.

20:50 Tezaur folcloric Rapsodii de iarnă.

Redactor Marioara Murărescu.

21:20 Din lumea capitalului.

Documentar

21:35 Epopea muncii pentru patrie

Documentar

Redactor Anca Arion

21:50 Telegazeta

22:00 închiderea programului

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU

Școala ajutoare nr. 8, cu sediul în București, Str. Justin Georgescu nr. 2, încadrează paznic cu domiciliul stabil în București.

Institutul de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie - Centrul de Calcul, cu sediul în Bd. Mărășești nr. 61, încadrează în condițiile legii analiști programatori (principali, simpli sau ajutor), inginer de sistem (simplu sau principal) și operatori pregătire date pentru mini și macrocalculatoare. Se cer specializări corespunzătoare și o vechime de minimum un an în specialitate.

VÂNZĂRI

Vindem avantajos sufragerie Chipendalie, făcută de comandă și alte piese de mobilă.

Garsonieră Titan, masă, scaune,

mașină spălat, egalizor indigen, joc lumini, câști, discuri, benzii, casete înregistrate, picup Tesla, boxe RK 09, aparat marit UPA, foto Zenit E, Zenix, blitz Fill; elemente caroserie Dacia, barcă pneumatică, cort două persoane.

Vând vulpi polare și pene păn.

Stabilizator tensiune, autotransformator, ornamente laterale Dacia, pardesii și paltan lână 50-52, pantofi bărbătești 42.

CUMPĂRĂRI

Coarne cerb. Vând garaj metalic, nou, demontabil, aparat sudură electric.

Cumpăr apartament 3 camere sau casa tip.

Cumpăr urgent congelator.

Televizor color, magnetofon Majak, joc electronic pentru televizor.

Ramona VINTILĂ

vremea

În țară: vremea a fost în general închisă, iar cerul variabil, noros mai ales în nordul țării.

în regiunile nordice au căzut precipitații sub formă de ninsoare.

Vântul a suflat slab până la moderat.

Temperaturile au fost cuprinse între minus 12 grade și plus 6

grade. S-a produs ceață, mai ales în nordul țării.

în București: vremea a fost în general închisă, cu cer variabil, mai mult noros.

Temperaturile au fost cuprinse între minus 6 și plus 4 grade.

Dimineața s-a produs ceață slabă.

DIN ARHIVELE SECURITĂȚII

Notă privind legăturile dintre Nicu Steinhardt, Michel Combes și Katherine Werderly (ianuarie 1989)

Ministerul de Interne
Departamentul Securității Statului
Securitatea Municipiului București
112/R.I./D./J/001623/06.01.1989

Rezoluție: Col. Goran

Având în vedere activitatea celui în cauză, perioadele lungi de ședere pe raza altor localități, relațiile ce le întreține cu diverse elemente din țară, urmează să analizăm cu Dir. I oportunitatea transferării la această unitate.

Notă de analiză în Dosarul de urmărire informativă (DUI), „Scritoriul” privind pe numitul Steinhardt Nicu-Aurel.

De la data de 28.07.1977 a fost luat în lucru prin DUI numitul Steinhardt Nicu-Aurel, în vârstă de 76 de ani, de profesie jurist, în prezent

pensionar, membru al Uniunii Scriitorilor, fost condamnat în 1960 la 12 ani muncă silnică pentru ucluire contra ordinii sociale.

Baza deschiderii DUI a constituit-o faptul că sus-numitul a fost semnalat cu preocupări de a redacta scrieri cu conținut dușmănos și relații suspecte cu persoane care fac parte din emigrația română reacționară.

În cursul urmăririi informative au rezultat următoarele: În anul 1984 i s-au confiscat materiale cu conținut ostil la adresa regimului din țara noastră și a fost avertizat.

La începutul anului 1988 a publicat un articol cu conținut tendențios în revista Familia din Oradea, care a fost comentat și de postul de radio „Europa Liberă”. A fost semnalat, de asemenea, că încearcă să mențină legătura prin intermediari cu prietenii săi angajați sau colaboratori ai postului de radio „Europa Liberă”.

În cooperare cu IJ Maramureș s-a stabilit faptul că în luna august 1988 Steinhardt Nicu-Aurel a fost contactat la Mânăstirea Rohia de

turistul francez Combes Michelle (Michel), ginerele numitei Cornea Doina din Cluj-Napoca.

La data de 18.10.1988, prin măsurii TO și filaj, a fost depistată numita Werderly Katherine, o cetățeană americană cunoscută cu preocupări informative, care venise în România pentru a contacta elemente cunoscute cu atitudine de așa-zisă disidență politică, între care și Steinhardt Nicu-Aurel.

Tot în cursul anului 1988, sus-numitul a apărut ca posibil semnatar al unui apel pe care mai mulți scriitori disidenți au încercat să-l întocmească și intenționau să-l prezinte spre știință.

În vederea curmării activității ostile a obiectivului și descurajării sale, propunem a se aproba continuarea urmăririi sale informative, urmând a întreprinde următoarele măsuri:

1. În conformitate cu ordinul rezolutiv al conducerii unității din data de 19.X.1988 se vor întreprinde măsuri de cercetare și documentare

a activității ostile desfășurate de Steinhardt Nicu-Aurel, iar în final va fi avertizat.

Termen: 28.11.1988

Răspund: Lt.-col. Căciulă Vasile și Lt.-col. Robu Iosif.

2. În cooperare cu IJ Maramureș și IJ Cluj, se vor întreprinde măsuri complexe de control informativ, după avertizare, cunoaștere și prevenire a oricăror acțiuni ostile în care obiectivul ar mai putea fi angrenat.

3. Răspunde: Lt.-col. Robu Iosif.

4. Șeful serviciului

5. Lt.-col. Anghel Ion

(Document din volumul: „Nicu Steinhardt în dosarele Securității: 1959-1989”, Editor: Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității, București, Editura Nemira, 2005)

Steaua era campioană en-titre după titlul obținut în 1988. Atunci printre echipieri se aflau Belodedici și Gică Popescu (primii doi din stânga sus), ultimul întorcându-se la Craiova

OBIECTIVELE STELEI: CAMPIONATUL, CUPA ȘI FINALA CCE

Pe lângă „veteranii” din 1986, gen Tudorel Stoica, Iovan, Bumbescu, Pițurcă, Lăcătuș și Balint, echipa antrenată atunci de Anghel Iordănescu și de Dumitru Dumitriu îi număra pe ex-oltenii Silviu Lung și Nicolae Ungureanu, pe Hagi, dar și pe foarte tinerii Negrău, Dan Petrescu și Ilie Dumitrescu. Ultimii doi, crescuți 100% în curtea „roș-albaștrilor”, se întorseseră de puțin timp în club, după câteva luni petrecute în „rodaj” la FC Olt.

Ianuarie 1989 găsea Steaua puternic zguduită de scandalul iscat de fuga lui Miodrag Belodedici din țară. De fapt, nebunia a început chiar din momentul reunirii echipei la 9 ianuarie, în urmă cu exact 20 de ani, când responsabilii echipei au realizat că Belodedici nu s-a prezentat la reluarea pregătirilor, în condițiile în care viza de Iugoslavia îi expirase la 4 ianuarie. Parcă în contradicție cu obiceiurile de atunci, Steaua a plecat în aceeași zi la Bușteni și nu s-a mai dus la cabana Forban, locul tradițional al pregătirii de iarnă al steliștilor. Presa vremii n-a comentat nimic despre fuga lui Belodedici, în timp ce antrenorii căutau soluții. Până în vară, Daniel Minea, revenit de urgență de la FC Olt, urma să suplinească absența lui Belo. Cristian Gatu, președintele secției de fotbal, anunța în ianuarie 1989

obiectivele imediate: „Căștigarea campionatului, câștigarea Cupei și accederea în finala Cupei Campionilor Europeni”. Steaua era calificată în sferturile de finală ale CCE și urma să se confrunte cu campioana Suediei, IFK Göteborg. În campionat, Steaua încheiase turul pe poziția secundă, cu același număr de puncte ca și Dinamo (33), dar cu golaveraj inferior. Războiul dintre MApN și MI avea să atingă însă cote paroxistice, cu precădere după meciul direct dintre cele două formații, la al cărui final aveau să se producă incidente aproape neverosimile pentru acea vreme, provocate în primul rând de arbitrajul ezitant al lui Ion Crăciunescu.

Statistică: linia de clasament de la începutul anului 1989

2. Steaua 17 16 1 0 62-15 33p
Puncte realizate pe teren propriu: 16; puncte obținute în deplasare: 17 (câte 2 la Flacăra, Farul, SC Bacău, FC Bihor, FC Argeș, Sportul, Univ. Craiova și ASA Tg. Mureș, 1 p la Dinamo)

Golgeterii echipei: Hagi 19 goluri (8 din 11 m), Pițurcă 11 (2 din 11 m), Rotariu 6, Belodedici, I. Dumitrescu, Lăcătuș - câte 5, Tudorel Stoica, Pena - câte 2, D. Petrescu, Ungureanu, Iovan, L. Bălan, Balint, Lasconi - câte 1, I. Ene (FC Inter) - 1 autogol.

Jucătorii folosiți: 21 - Belodedici 17 jocuri; Ungureanu, Rotariu - câte 16; Iovan, Hagi, I. Dumitrescu, Lăcătuș - câte 15; Lung, T. Stoica, Balint - câte 14; Pena 13; D. Petrescu 12; Pițurcă 8; Bumbescu 7; I. Stan, Lasconi - câte 6; L. Bălan 5; Măstăcan 4; Liliac 3, Cireașă 2, Bunaciu 1.

Media notelor echipei: 7,06; mediile notelor jucătorilor (pe baza a minimum 10 jocuri): 1. Hagi 7,63, 2. Belodedici 7,50, 3. Rotariu 7,31; cele mai mari note: 9 (Hagi - et. 16), 8,5 (Hagi - et. 2, 4, 13, Lăcătuș - et. 12, 13, 16, Pițurcă - et. 11)

Cartonașe galbene: 21 (8 suspendări) - 11 jucători (cele mai multe - Hagi 4).

Cartonașe roșii: D. Petrescu (et. 6)

A beneficiat de 12 lovituri de la 11 metri - 10 transformate (Hagi 8, Pițurcă 2), 2 ratate (Hagi, Lăcătuș), a fost sancționată cu 3 penalty-uri - toate transformate. A expedit 361 de șuturi (202 acasă, 159 în deplasare), din care 188 pe poartă (108 acasă, 80 în deplasare).

Florin GONGU
Dragoș STOICA

Dinamo, reunire cu gândul la Sampdoria

Aflată în umbra Stelei de câțiva ani, mai ales după ce trupa din Ghencea cucerise Cupa Campionilor în 1986 și Supercupa la începutul anului următor, Dinamo reușise în sfârșit să țină pasul cu marea rivală, terminând turul sezonului 1988-1989 pe prima poziție, la golaveraj 16 victorii și un singur meci egal, cel cu Steaua - aceasta era linia de clasament de la care pornea Dinamo! Un merit important l-a avut antrenorul Mircea Lucescu, care a mizat pe tinerii precum Stelea, Răducioiu, Lupescu, Dănuț Lupu și Ovidiu Sabău. De asemenea, Mircea Lucescu a încheiat un lot din care mai făceau parte trei din foștii săi copiii teribili de la Corvinul Hunedoara, Rednic, Andone și Mateuț, alături de mai consacrații Cămătaru, Vaișcovici sau Mihaescu.

Mateuț - căpitanul și golgeterul dinamoviștilor din 1989

pe o ninoșare teribilă, s-a jucat foarte greu. Totuși, puteam câștiga, ni s-au refuzat două penalty-uri. Este adevărat însă că, spre final, și noi am fost ajutați, când Stelea l-a faultat în afara careului pe Hagi, scăpat singur, și putea fi eliminat. Pentru mine însă era clar că la Dinamo se născuse deja o mare echipă și nu a mai durat mult până să înceapă să facă legea și să detroneze Steaua.”

Tehnicianul s-a referit și la rivalitatea dintre Steaua și Dinamo în acei ani. „Din disputa dintre noi și Steaua, chiar dacă nu merus s-a decis pe plan sportiv, a avut foarte mult de câștigat echipa

națională, cele două echipe dând marea majoritate a jucătorilor. Marea mea bucurie s-a întâmplat în toamna anului 1989, când Dinamo a învins cu 3-0 chiar în Ghencea și de atunci era clar că nimeni nu ne mai putea sta în cale”.

Statistică: linia de clasament de la începutul anului 1989

1. DINAMO 17 16 1 0 72-16 33p
Puncte realizate pe teren propriu: 17 (a pierdut un punct cu Steaua).

Puncte realizate în deplasare: 16 (câte 2p la SC Bacău, FC Bihor, FC Argeș, Sp. Studențesc, „U” Craiova, Corvinul Hunedoara, FCM Brașov și FC Farul Constanța).

Golgeterii echipei: Mateuț - 20 goluri, Vaișcovici - 16 (8 din 11m), Cămătaru - 8, Răducioiu - 7 (1 din 11m), Rednic - 4, Mihaescu, Ov. Sabău - câte 3, Andone, Lupescu, Timiș, Lupu (1 din 11m) - câte 2, Viscreanu, Orac, Dochia - câte unul.

Jucătorii folosiți: 21. Rednic, Mateuț - 17 jocuri, Sabău - 16, Lupescu, Cămătaru - 15, Stelea, Varga, Mihaescu - 14, Andone, Lupu, Vaișcovici, Răducioiu - 13, Viscreanu - 10, Sabău, Timiș - 7, B. Bucur - 5, D. Moraru, Al. Nicolae, Orac, Dochia - 4, Nicoară - 1.

Media notelor echipei: 7,14. Media notelor jucătorilor (minimum 10 meciuri): 1. Mateuț - 7,76, 2. Ov. Sabău - 7,68, 3. Vaișcovici - 7,42.

Cartonașe galbene: 9 (3 suspendări), 4 jucători (cele mai multe Mihaescu și Andone, câte 3).

Cartonașe roșii: - A beneficiat de 13 lovituri de la 11 metri, 10 transformate (Vaișcovici - 8, Lupu și Răducioiu, câte una), 3 ratate (Mateuț - 2, Vaișcovici - 1). Nu a fost sancționată cu nici o lovitură de la 11 metri.

Mihai IGIROȘANU

Restituiri Ceaușescu dorea pentru România comanda Tratatului de la Varșovia

În ianuarie 1989, sovieticii și-au anunțat partenerii din Tratatul de la Varșovia că-l vor schimba din funcție pe comandantul Forțelor Armate Unite. Un „Eroul al Uniunii Sovietice” era schimbat cu un altul. De câțiva ani însă, Ceaușescu solicita până la iritare liderilor de la Moscova să numească în această funcție pe un militar din „fările frățestești” pentru a arăta lumii „democrația socialistă”. La rândul lor, mareaștii Uniunii Sovietice dădeau exemplu cazul NATO, unde comandanții generali erau întotdeauna americani!

Prezentăm mai jos, în exclusivitate, din Arhivele Naționale, stenograma discuției dintre Ion Stoian (membru supleant al CPEX) și E.M. Tiajelnikov (ambasadorul URSS acreditat la București), unde românii au fost înștiințați de modificarea conducerii Tratatului de la Varșovia.

numit în această funcție, pentru perioada următoare, pe general de armată Piotr Gheorghievici Lușev, prim-adjunct al ministrului Apărării al URSS, erou al Uniunii Sovietice.

Piotr Lușev s-a născut în 1923. A absolvit Academia Militară pentru trupe blindate și Academia marelui Stat Major. A fost, succesiv, comandant de regiment, de divizie și de armată. A fost comandantul districtelor militare de pe Volga, din Asia Centrală și din Moscova, precum și comandantul grupului de trupe sovietice din Germania.

Din 1986 este prim-adjunct al ministrului Apărării al URSS. Este membru al CC al PCUS și deputat în Sovietul Suprem al URSS.

Tovarășul Mihail Gorbaciov își exprimă speranța că tovarășul Nicolae Ceaușescu va fi de acord cu candidatura propusă pentru funcția de comandant șef al Forțelor Armate Unite ale statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

Știrea de presă despre numirea noului comandant șef al Forțelor Armate Unite ar putea fi publicată simultan în statele participante la Tratatul de la Varșovia, imediat după convenirea textului acesteia pe cale diplomatică.”

Tovarășul Ion Stoian a mulțumit ambasadorului sovietic pentru comunicare și l-a asigurat că aceasta va fi prezentată tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

Totodată, a menționat că această comunicare va fi examinată de conducerea partidului nostru, ținându-se seama de propunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu, ale Partidului Comunist Român, cu privire la democratizarea și perfecționarea organizării și funcționării organelor Tratatului de la Varșovia, prezentate, după cum este cunoscut, în vara anului trecut, la Consfățuirea de la Varșovia a Comitetului Politic Consultativ.

FOTO/Arhivele Naționale

Torța numărul 1, pretextul arestării lui Václav Havel

În dimineața de 9 ianuarie, dramaturgul ceh Václav Havel găsea în cutia de scrisori un mesaj ciudat. Atât prin conținut, cât și prin consecințele produse: peste nici o săptămână, autoritățile aveau să-l folosească drept pretext pentru arestarea disidentului.

Destinatul scrisorii se știa deci, cu nume și prenume: Václav Havel - cunoscut disident, fondator al Cartei 77. Epistola, scrisă nu se știe de cine, era semnată, misterios, „Torța numărul 1”. Unui om obișnuit, imedita semnătură i-ar fi putut părea o glumă, ori plămuitura unei minți zdruccinate. Dar Havel a înțeles încălțura, și nu pentru că ar fi avut talent de detectiv. Pentru praghezi, imaginea unui om arzând de viu trezea încă amintiri dureroase.

Episodul la care făcea aluzie semnătura de pe scrisoare se petrecuse în urmă cu exact 20 de ani. Jan Palach, un tânăr student, își dăduse foc în Piața Venceslas din centrul Pragăi în ianuarie 1969, în semn de protest față de intrarea trupelor Tratatului de la Varșovia în Cehoslovacia. Gestul extrem al tânărului Palach produsese o vie impresie la momentul respectiv. Cu trupele sovietice în țară, zeci de mii de praghezi au luat parte la ceremoniile funerare ale unui om ce protestase tocmai împotriva ocupației.

Precum în 1969, și după două decenii tot oamenii obișnuiți au fost seduzi de schimbările începute de Mihail Gorbaciov, secretarul general al PCUS. Ca și în alte capitale est-europene, praghezi au scandat la manifestațiile organizate de opoziție numele liderului sovietic. În 1989, asociații precum „Copiii Boemi”, „Clubul pentru Pace (John Lennon)”, „Asociația Pacifistă Independentă a Prietenilor Statelor Unite”, împreună cu Carta 77, pregăteau pentru 15 ianuarie o mare adunare în piața Venceslas, pentru a omagia memoria lui Jan Palach.

Conținutul scrisorii primite la 9 ianuarie a dat fiori reci destinatarului. A încercat să răspundă, printr-o scrisoare deschisă. Ruga semnatarul, oricine va fi fost el, să nu comită ireparabilul. Televiziunea publică a refuzat difuzarea ei, însă textul a fost citit la Radio Europa Liberă și la Vocea Americii. „Domnule Havel, a citit dramaturgul, suntem într-un tot de acord cu activitatea Cartei 77, care reprezintă o lumină în această societate întunecată, și apărăm, deopotrivă, drepturile omului, libertatea de exprimare și libertatea profesională. În mare majoritate studenți, noi suntem decisi să vă sprijinim activitatea prin acte importante și suntem gata să ne batem pentru ca dreptul dum-

nevoastră politic de-a o continua să fie recunoscut. Pentru a ne dovedi sinceritatea afirmațiilor, în după-amiaza zilei de 15 ianuarie 1989, se va aprinde din nou o torța umană. Suntem conștienți că acest act va trezi năvălirea din letargia ei socială și politică și îi va incita pe toți cetățenii să-și manifeste public identitatea națională, la fel ca în urmă cu douăzeci de ani. Semnat: Torța numărul 1.”

Václav Havel s-a născut în 1936, într-o familie din marea burghezie pragheză. A abandonat studiile la 15 ani și a reluat liceul la seral. Între timp, a practicat mai multe meserii, toate având legătură cu pasiunea sa pentru teatru: mecanic de lumină, regizor. Consacrarea a cunoscut-o ca dramaturg. În 1963 l-a jucat pentru prima oară o piesă, „Petrecerea în aer liber”, la Praga. Cinci ani mai târziu a intrat în dizgrația regimului. În ianuarie 1977 s-a aflat printre cele cinci persoane care au protestat în scris față de arestarea membrilor formației rock Plastic People of the Universe. Protestul, intitulat Carta 77, critica în fapt nerespectarea de către Guvernul cehoslovac a legilor interne și internaționale referitoare la drepturile omului. Celor cinci semnatari inițiali li s-au mai adăugat peste două sute, iar textul a fost publicat de un ziar vest-german. Ulterior, Carta 77 a devenit o adevărată mișcare pentru drepturile omului. Pentru întreaga sa activitate opoziționistă, Václav Havel a făcut în total peste cinci ani de închisoare. Ultimele opt luni - chiar în 1989. Abia ieșit din temniță, a ajuns președinte al Cehoslovaciei în decembrie 1989, după „Revoluția de catifea”.

Cristina DIAC

FOTO/AFP - DANIEL JANIN

SĂ RĂDEM CU EI

IULIAN PENA-PAI

Revista Urzica, Ianuarie 1989

UN CAREU PENTRU TINE

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

ORIZONTAL: 1) Apreciat compozitor de muzică ușoară (Ion; 1903-1960) din creația căruia amintim melodiile „Mi-e drag de tine” și „Pentru tine am plâns” - Petre Drăgan. 2) Poetul nostru nepereche (1850-1889) căruia îi aparțin poeziile „Gândind la tine” și „Departate sunt de tine” - „O... cu tine”, film în regia lui George Cukor în care rolul principal l-a deținut Maurice Chevalier. 3) Poet turc (Tahsin) prezent în contextul nostru tematic cu poezia, „Numai cu tine viața are rost” - Regretată poetă română (Magda; 1916-1944), semnatară poeziei „Doamne, n-ajung pân' la tine”. 4) Munte în Etiopia - Oana Tomescu - Abr. Pentru „National Electrical Safety Code” - 5) Vergea de lemn (reg.) - Petre Marinescu - Tânăr poet din a cărui lirică am selectat versurile: „un spin se leagă de tine/ o mână de copil caută inima prin cămașă/ apoi iubirea se duce din senin” (Dan Ion: „Trandafirul de cenușă”). 6) Localitate în Japonia - „Prima... cu tine”, melodie de muzică ușoară aparținând compozitorului Richard Bartzler - Scop. 7) Vasile Grigoriu - Reprezentat de seamă al dramaturgiei românești contemporane (Paul), autorul piesei „Omul de lângă tine” - Ana Enescu. 8) Alt reputat compozitor român (Radu; 1927-1984), semnatarul coloanei muzicale pentru filmul „Omul de lângă tine” și al melodiei „Când cu tine” - Individ, tip. 9) Localitate în Arabia Saudită - „Atât de departe, atât de departe de tine sunt/ Ce mică-i lumina pe care ne-o aprindem din depărtare!” sunt versuri din poezia „Colocviu de seară” aparținând acestui liric din țara noastră (Aurel) - Aiurit, zăpăcit. 10) Antimpul rece - Compozitor român (Alexandru; 1889-1932) de la care ne-au rămas melodiile

„Fără tine” și „Să te iubesc pe tine”. 11) Haină - Autorul melodiei de muzică ușoară „De va veni la tine vântul” (Romeo). 12) Cunoscut cântăreț belgian de muzică ușoară (Jacques) din repertoriul căruia am selectat melodia „Când adorm lângă tine” - Scriitor din țara noastră (Nicolae; 1919-1972), semnatarul poeziei „Coloana” din care spicim versurile: „Prin tine noi străbăteam coloana infinită/ și lauri pe frunte cu mâna ta ne-ai pus”.

VERTICAL: 1) „Ce-i cu tine, suflăte!”, melodie de muzică ușoară aparținând acestui compozitor român (Vasile). 2) Gustul pelinului (fem. pl.) - Liric român (Ovidiu), autorul poeziei „Epidemia de tine” 3) Abili - Indrăgita solistă de muzică populară din țara noastră (Stefania) în repertoriul căreia figurează și melodia „Spune, Gheorghe, ce-i cu tine” 4) Producător de în - Abr. Pentru statul Nebraska din SUA - Fiu, copil (reg.). 5) Scriitor polonez (1909-1966) - „... umbrei”, volum în care Ion Luca a inclus și poezia „Treci zidul din tine” 6) Elvira Stoica - „În viața mea n-am întâlnit un... ca tine” ne mărturisesc compozitorul Mișu Iancu în cunoscutul său slagăr - Specie de moluște gastroteropde terestre - Vasile Nasta. 7) Din neamul scriitorilor - Zaharia Rădan - Râu în URSS. 8) Interjecție pentru liniștit caprele - Sigla pentru „National Institute of Agricultural Engineering” - Din neamul enților. 9) Lac glaciari în Munții Retezat - Nuia (reg.). 10) Cinstit - „Alături de tine mereu” și „Către tine aleargă dorul meu” sunt două melodii aparținând acestui compozitor (Mișu). 11) Creatorul melodiei „Gindu-mi zboară doar la tine” (Andrei) - Ana Toma. 12) Autoarea melodiei intitulate „Cântec pentru tine” (Camelia).

Dicționar: FRER, LET, INO, KNA, NEB, NAT, LEC, ENA, ULA, CUȘ, ANA, NOIA.

Marian FIRMIȚĂ, București